

Verslag Erfgoedcommissie 18 april 2018

Aanwezig: Sally Scheerens, Walter Sevenants, Danny Claes, Henri Vanoppen, Paul Van Leest, Sofie Declercq en Chris Borgions.

Verontschuldigd: schepenen Bart Nevens, Johan Bonnast, Johan Grootaers, Nele Beyens, Kristien Hermans.

Werking erfgoedcommissie

- Goedkeuring verslag vorige vergadering (7 maart 2018)
De goedkeuring van het verslag wordt uitgesteld naar de volgende vergadering van de Erfgoedcommissie. Het verslag zal nog naar de leden van de Erfgoedcommissie worden rondgestuurd.
- Jaarverslag 2017
De goedkeuring van het verslag wordt uitgesteld naar de volgende vergadering van de Erfgoedcommissie. Het verslag zal nog naar de leden van de Erfgoedcommissie worden rondgestuurd.
- Deskundigen OE: Interleuven (Nina Van Meerbeeck) & prov. Vlaams-Brabant (Okke Bogaerts)
Actiepunt van Sally om dit na te vragen bij Interleuven.

Bestuur & beleid

- Algemene bouwverordening: bespreking

De Erfgoedcommissie heeft de volgende aandachtspunten:

- Er wordt in thema's gewerkt wat positief is.
- Verwijzing naar thema 4 bij elk ieder ander thema.
- De afwijkingmogelijkheid van herwaardering van historisch erfgoed dient bij ieder thema geplaatst te worden.
- Over de term 'actualisatie':
De bundels van het gemeentelijk monumentenplan dienen integraal te worden opgenomen als bijlage. Het zijn deze bundels die door de gemeenteraad in 2004 werden goedgekeurd. Het gemeentelijk monumentenplan wordt geactualiseerd door middel van een erratum met daarin de opsomming welke gebouwen afgebroken zijn en dus niet meer in het gemeentelijk monumentenplan voorkomen.
- §1: Toevoeging van de 'architecturale gehelen' zoals vermeld in het gemeentelijk monumentenplan.
- §2 dient vervangen te worden door:
"De erfgoedwaarden van de items die in het gemeentelijk monumentenplan opgesomd en beschreven zijn, dienen behouden te blijven". Door het opnemen van het gemeentelijk monumentenplan als bijlage bij de verordening, zijn zowel de items als hun erfgoedwaarden opgenomen in de verordening.
- §3: dient verwijderd te worden.
- §4: Er dient meer duidelijkheid te komen over de opmerking van de Deputatie
- §5: dient verwijderd te worden mits aanpassing aan paragraaf 2.

- §6: dient verwijderd te worden mits aanpassing aan paragraaf 2.
- §7: Toevoeging en benadrukken van: *'Uitbreidingen dienen ondergeschikt te zijn aan het hoofdgebouw'*. 'De erfgoedwaarden aan een gebouw mogen niet vernietigd of gereduceerd worden'.
- In tegenstelling tot het vorige ontwerp van verordening wordt in dit ontwerp van verordening de voorwaarde tot het indienen van een beschrijvende nota van de erfgoedwaarden niet opgenomen. Deze voorwaarde werd in het voorliggende ontwerp niet opgenomen omdat het moeilijk te bepalen is voor een particulier, architect, ... om te bepalen wat al dan niet waardevol is. De erfgoedcommissie houdt zijn advies tot het al dan niet opnemen van deze beschrijvende nota in beraad tot een volgende erfgoedcommissie.
- De afsplitsing van gebouwen dient ook in het thema van Erfgoed te worden opgenomen.

Actiepunt Sally: Aanpassen van de verordening tegen de volgende vergadering.

- **Brief onroerend erfgoed : aankondiging vaststelling inventaris bouwkundig erfgoed 2019**

Agentschap OE "update inventaris bouwkundig erfgoed": selectie 10 panden of bouwkundige constructies + actualisering bestaande administratieve gegevens.(cf xls)

- Volgens het gemeentelijk monumentenplan zijn er 174 gebouwen met code 1 tot en met 3 (dus behoudwaardig) die niet op de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed staan of beschermd zijn als monument of dorpsgezicht. Idealiter zou deze lijst moeten opgenomen worden in de vastgestelde inventaris van bouwkundig erfgoed. Er mag echter maar een lijst van 10 panden of bouwkundige constructies doorgegeven worden. De door het agentschap Onroerend Erfgoed voorgestelde aanpak (10 panden) is dus eigenlijk niet effectief voor Kortenberg.
- Volgens het gemeentelijk monumentenplan zijn er 17 gebouwen met code 1 en 2 die niet op de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed staan of beschermd zijn als monument of dorpsgezicht. Voor één gebouw met code 1 loopt de beschermingsprocedure. Verder zijn er 3 groepen van 2 gebouwen die behoren tot eenzelfde constructie. Hierdoor komt de lijst op 11 items.
- Deze lijst met 11 panden of bouwkundige constructies wordt aan het CBS geadviseerd om door te geven aan het agentschap OE vóór eind april 2018.
Actiepunt Walter maakt de lijst met 11 items over aan Sally.

Nieuwe dossiers – (pre)-advies

- **EK Mechelsestwg 43 Villa De Backer (code 3/3)**
  - Toelichting door Pieter-Jan Herinckx en Peter Van Impe van architectenbureau AST 77 bvba:
    - Er wordt betracht om de villa met de huidige beeldkwaliteit te behouden en de relatie met de achterliggende tuin en de omgeving te versterken.
    - Het ontwerp is zodanig opgesteld dat de villa met de aanbouwen niet meer loodrecht op de straat wordt geprojecteerd. Er wordt een toegangsweg gecreëerd.
    - Het op het inplantingsplan aangeduide gedeelte vormt de originele villa en wordt volledig behouden; het rode gedeelte vormt de aanbouw vanaf de jaren '60 en heeft geen erfgoedwaarde en wordt daarom gesloopt.

- Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het oude gedeelte en de nieuwbouw. Deze nieuwbouw wordt met architecturale accenten geprofileerd ten opzichte van de villa zonder afbreuk te doen aan de erfgoedwaarden van de villa. De villa blijft dominant ten opzichte van de aanbouw.
  - Er wordt de vergelijking gemaakt met een gelijkaardig project in Hoegaarden.
  - Intern wordt een duidelijke koppeling gemaakt tussen de verschillende ruimtes van de villa (zowel het gelijkvloers als de bovenverdiepingen) en de aanbouw. De nodige doorzichten met de tuin worden gemaakt.
- Opmerkingen en aandachtspunten Erfgoedcommissie:
- Walter geeft toelichting bij de codering en classificatiecodes van het gemeentelijk monumentenplan. Codes 1 tem 3 staat voor het fysische behoud en het herstel van de erfgoedwaarden. De beoordeling van het ontwerp gebeurt op basis van de gebouwenconstructie zelf, de inpassing van de nieuwbouw in het volume van de villa en de relatie met de omliggende omgeving.
  - Uitgangspunt is behoud van de bestaande erfgoedwaarden. Het is belangrijk dat de verwijzingen naar de eclectische bouwstijl en de erfgoedwaarden met het specifieke materiaalgebruik ervan behouden blijven, zowel intern als extern. Daarom biedt de Erfgoedcommissie aan op een plaatsbezoek uit te voeren nadat het gebouw ontmanteld is. Na dit plaatsbezoek zal een pré-advies worden opgesteld waarbij de erfgoedwaarden opgelijst en gewaardeerd zullen worden zodat dit door de ontwerper kan meegenomen worden in het nieuw ontwerp.
  - In het ontwerp kan de beeldkwaliteit van de achtergevel opgewaarderd worden.
  - De villa zelf dient haar monumentale en dominante karakter ten opzichte van de aanbouw te bewaren. Hiervoor wordt verwezen naar de toolbox van de Omgevingsanalyse. De voorgevel van de villa dient behouden te blijven.
  - De vraag wordt gesteld of de datering van de aanbouw gebaseerd is op historische documenten/beeldmateriaal. De architect zegt dat dit niet het geval is, dat er geen documenten zijn omtrent de datering ervan.
  - Het Erfgoedhuis heeft een aantal prentbriefkaarten ter beschikking van vóór 1905 en uit de jaren 1920 en '30. Het Erfgoedhuis zal deze prentbriefkaarten aan het ontwerp bureau ter beschikking stellen. Actie Henri
  - Bij de ontmanteling zal aandacht worden besteed aan eventuele verwijzingen naar de vrijmetselaars.
  - Het ontwerp bureau zal de eigenaar contacteren zodat het plaatsbezoek kan plaatsvinden.
- **EK Engerstraat 97 (code 3/2, beschermd dorpsgezicht)**
De Erfgoedcommissie wenst een plaatsbezoek uit te voeren.
Actiepunt Sally: Sally dient aan de aanvrager mee te delen dat een plaatsbezoek door de Erfgoedcommissie gewenst is, en mag de contactgegevens van Walter overmaken.
  - **EV Annonciadenstr perceel 246v (beschermd dorpsgezicht)**
Volgens het advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed wordt bebouwing van het perceel niet uitgesloten, maar dient er wel de nodige ruimte te worden gegeven aan de beschermde, monumentale boom. De erfgoedcommissie sluit zich aan bij het advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

- **EK Frans Mombaersstraat 153-155 voor het verkavelen van gronden**
De aanvrager dient ook een archeologienota te laten opstellen door een erkend archeoloog indien dit vereist is volgens de daartoe wettelijke bepalingen van het Onroerend Erfgoeddecreet.

Lopende dossiers – stand van zaken

- **EK Kwerpsebaan 310/312 Rijckenberghoeve (code 2)**
Het bisdom is de nieuwe eigenaar van de site. Het bisdom heeft einde april een afspraak belegd met de dienst ruimtelijke ordening, de bevoegde schepen en de burgemeester over de ontwikkelingsmogelijkheden op het perceel.
- **EK Dorpsplein 10 WZCentrum**
Het college van burgemeester en schepenen dient vóór 2 mei 2018 een beslissing te nemen over de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning.
Het historische bronnenmateriaal geeft geen uitsluitel over de vraag of in de nissen van de zijgevel beelden hebben gestaan.
Actiepunt Sally: info doorgeven aan de instrumenterend architect.
- **KO Eikenhof/ La Chênaie**
Het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft uiteindelijk toegang gekregen tot het pand zodat een inpandige plaatsbeschrijving met betrekking tot de erfgoedwaarden kan worden opgesteld in het kader van de beschermingsprocedure. De voorlopige definitieve vaststelling zal in het najaar rond zijn.
- **KO Engelenstr 59 (code 4)**
De dienst ruimtelijke ordening zal heeft met de eigenaars een gesprek ingepland om het advies en de specifieke bouwmogelijkheden te bespreken.
- **ME Ballingstraat Dorpsstraat 271 (code 4)**
De opdrachtgevers/eigenaars hebben voorlopig geen verdere actie ondernomen.
- **EK Lelieboomgaarden kapel: erfpacht & renovatie**
De gemeentelijke dienst 'Uitvoeringsdiensten' kan de renovatie en het onderhoud van de kapel op zich nemen. Dit zal in een collegebesluit op de collegezitting van 27 april 2018 worden geagendeerd. De Erfgoedcommissie vraagt of de renovatie van de kapel in samenspraak met de Erfgoedcommissie kan gebeuren m.b.t. materiaal-technische aspecten van de renovatie van de kapel.
Actiepunten:
  - Sally zorgt een terugkoppeling met de Uitvoeringsdiensten en de agendering van het collegebesluit.
  - Henri Vanoppen zorgt voor het nodige beeldmateriaal over de oorspronkelijke toestand en het uitzicht van de kapel.
- **EK Engerstraat (beschermd dorpsgezicht) beheersplan**
De opmaak van het beheersplan is momenteel in afrondfase.

Publiekswerking en ontsluiting:

- **Vlaamse archeologiedagen 1 & 2 juni 2018**

Dit project wordt getrokken door de Provincie Vlaams-Brabant. Vanuit de Erfgoedcommissie werden lokale handelaars aangesproken om in het kader van deze archeologiedagen workshops van onder andere kleibewerking en juweelontwerpen te organiseren met als inspiratiebron op archeologische vondsten over groot-Kortenberg. Door een krappe timing en de organisatie van communie- en lentefeesten wordt dit idee naar volgend jaar verschoven. Voor dit jaar zal een geleide wandeling op en rond de Everberg (met culinaire inslag) georganiseerd worden.

- **Open monumentendag 2018**

Vanuit de Erfgoedcommissie wordt gevraagd of de schepen van Monumentenzorg de eigenaar(s) van 'Villa Lurmann/Villa Doyen' (laatste woning van Emiel Van Averbek in Art Nouveau stijl, ° 1903), die opgenomen is op de Inventaris van Bouwkundig Erfgoed, kan aanspreken of deze villa kan worden opengesteld voor het publiek tijdens de Open Monumentendag 2018.

Actiepunten Sally:

- deze vraag voorleggen aan de schepen die bevoegd is voor Monumentenzorg;
- navraag doen of de eigenaars al dan niet verplicht zijn om panden die opgenomen zijn in de Inventaris van Bouwkundig Erfgoed minstens 1x per jaar open te stellen voor het publiek.

Varia:

- Vrijwillig ontslag van Sally Scheerens als diensthoofd ruimtelijke ordening en milieu en als omgevingsambtenaar. Zij zal de gemeente Kortenberg verlaten uiterlijk half juni 2018, maar heeft aan het college van burgemeester en schepenen gevraagd om de opzegtermijn in te korten tot 17 mei 2018.
- Bij aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning/omgevingsvergunning kunnen adviezen van de Erfgoedcommissie soms voorwaarden/aandachtspunten bevatten die niet onder een beperkte wijziging van de plannen kunnen vallen. Wanneer het CBS beslist om de vergunning niet te weigeren, kunnen sommige adviezen van de erfgoedcommissie niet als voorwaarden worden opgelegd in de vergunning. Daarom is het nu net van belang dat particulieren, architecten en projectontwikkelaars via de dienst ruimtelijke ordening een pré-advies vragen alvorens de definitieve bouwplannen indienen. Een pro-actieve beoordeling door de dienst RO en de erfgoedcommissie kan dergelijke situaties vermijden.

Volgende vergadering Erfgoedcommissie:

Woensdag 2 mei 2018 om 20u in vergaderzaal 2.1 (2de verdieping links) van het Administratief Centrum